

придбання нового знання; використання різних засобів (з пошуком найбільш адекватних) отримання нової інформації; апробація нового знання щодо рішення освітньої проблеми. Підкреслено, що реалізація завдань практичної підготовки у складних умовах дистанційного або змішаного навчання потребує, разом з надбанням професійної компетентності, особливої педагогічної уваги щодо становлення відповідних особистісних якостей здобувачів.

Ключові слова: практична підготовка, комунікативна культура, професійна компетентність, компетентнісний підхід, фахівець дошкільної освіти, принципи практико-орієнтованої освіти, сутність суб'єкт-суб'єктної освітньої взаємодії.

УДК 378.147:378.22:373.2.07

PECULIARITIES OF PREPARATION OF MASTERS FOR THE IMPLEMENTATION OF MANAGERIAL ACTIVITIES OF INSTITUTIONS OF PRESCHOOL EDUCATION AT THE PRESENT STAGE

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Наталія Бондаренко

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: nbbondarenko@ukr.net
ORCID 0000-0001-6359-4289
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Nataliia Bondarenko

Ph. Din Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: nbbondarenko@ukr.net
ORCID 0000-0001-6359-4289
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

Тетяна Грибоєдова

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: tatiana_khokhlova@ukr.net
ORCID 0000-0003-0618-806 X
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Tetiana Hryboiedova

Ph. Din Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: tatiana_khokhlova@ukr.net
ORCID 0000-0003-0618-806 X
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

Оксана Корнеєва

кандидат педагогічних наук,
E-mail: korneeva.31mir@gmail.com
Дошкільний навчальний заклад № 31
«Мир», м. Костянтинівка, Україна,

Oksana Kornieieva

Ph. Din Pedagogy,
E-mail: korneeva.31mir@gmail.com
Preschool educational institution № 31
"Myr", Kostiantynivka, Ukraine

ABSTRACT

The article analyzes an important problem of today regarding the change in the priorities of the work organization of the director of the institution of preschool education (IPE) during the period of martial law and the transition to work under the conditions of distance and mixed communication format with children, their parents, and educators. Emphasis is placed on the need to take into account the requirements

of the State Standard of Preschool Education, the Law “On Preschool Education”, the Law “On Education” and the Law “On Higher Education”, on training future managers of preschool education to perform important functions: adaptive, educational, upbringing, developmental, diagnostic, legal and social-rehabilitation. The modern system of higher education, especially the courses “Organization of Management of IPE” and “Organization of Activities of Institutions of Preschool Education of Various Types” through the organization of a lecture course, practical classes, various types of practical training allow forming basic professional competences in future specialists, for example, such as projective-prognostic, organizational, methodical, diagnostic, communicative, research, applied, protective, educational, etc. The article reveals some peculiarities of the work organization of the institution of higher education for the training of applicants for education and future managers for the organization of business communication in various systems: “director – educators of the IPE”, “director – parents of children”, “director – educators of the IPE – children of preschool age”. Emphasis is placed on the importance of paying attention to the creation of a safe, psychologically comfortable, developmental environment, and the establishment of harmonious relations among all participants of the educational process. This is also stated in the “Professional Standard of the Head (Director) of the IPE” (Chapter 6), and among the list of labor functions (professional competences) it is named such a labor function as “a function of the developmental inclusive educational environment”, and it is also highlighted the professional competence as health-saving, which includes the following, “... the ability to organize an educational environment free from violence and bullying; the ability to organize the activities of the psychological service and socio-pedagogical patronage in the IPE; the ability to create conditions for the effective functioning of the team of psychological and pedagogical support”. Therefore, the restructuring of the institution of higher education is especially important, in order not only to provide new knowledge, skills, and modern pedagogical technologies for applicants but also to prepare and adapt them to life in socio-cultural conditions that are constantly changing. The author of the article agrees with the scientists’ point of view that the success of the professional activities of the future specialist depends, “...on the level of his/her cultural competence, which also allows the effective realization of the personality”. The lack of harmony, respect, and tolerance in the communication of adults leads to a violation of the positive microclimate of the IPE, from which children suffer greatly, and the image of such an institution will not be high. The article presents only fragments of the experience of organizing the educational process with applicants for higher education at the stage of distance support.

Key words: *head of IPE, educator-manager, educational environment, applicants for higher education, participants in educational process, managerial activity, business communication, professional competence.*

Актуальність теми. Наше сьогоднішня позначено життям в умовах невизначеності та нестабільності, порушенням звичного ритму проживання, безпеки довкілля, оптимального морально-психологічного клімату в сім’ях і обмеженими можливостями прямого педагогічного впливу на дитину з причин введення воєнного стану та дистанційного формату організації освітньо-виховного процесу в дошкільних закладах. Це актуалізує важливість прозорості

та інформаційної відкритості всіх освітніх установ, в тому числі, дошкільних закладів, необхідність перебудови управлінської діяльності та орієнтації її на посилення охорони життя та здоров'я дітей та персоналу, допомоги педагогам в організації адресної взаємодії з сім'ями вихованців, в тому числі і психологічного змісту. Значна увага приділяється зростанню ролі керівника дошкільного закладу у забезпеченні безпечного середовища, яке створює умови для налагодження гармонійних стосунків між членами педагогічного колективу, закладає передумови реальної партнерської взаємодії педагогів та батьків вихованців, що в результаті сприяє психологічному захисту та створенню зони комфорту дітей дошкільного віку. Так, в останньому варіанті Закону «Про дошкільну освіту» підкреслено необхідність особливої уваги ЗДО та сім'ї приділяти: «...створенню безпечного та здорового освітнього середовища, сприянню цифровізації управлінських процесів у сфері дошкільної освіти» (Закон «Про дошкільну освіту», 2024). А в Професійному стандарті «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» (розділ 6.) серед переліку трудових функцій (професійних компетентностей) названі такі трудові функції, як: «розвивальна, створення інклюзивного освітнього середовища» та виділено професійну компетентність, здоров'язбережувальну, до якої віднесено і таке: «...здатність створювати освітнє середовище, вільне від насильства та булінгу; здатність до організації діяльності психологічної служби та соціально-педагогічного патронажу в ЗДО; здатність створювати умови для ефективного функціонування команди психолого-педагогічного супроводу» (Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти», 2021). Таким чином, управлінська робота керівника дошкільних закладів різних типів та форм власності серед різних складників на перше місце ставить безпеку життєдіяльності дітей в ЗДО, як в оф-лайн форматі, так і в інформаційному просторі (дистанційна освіта) при роботі педагогів з дошкільниками та їх батьками. Для цього необхідно оновити форми і методи методичної роботи з педагогами, майбутніми педагогами та підвищити рівень психологічної, просвітницької роботи з батьками вихованців для педагогічної співпраці їх з педагогами. Отже, вважаємо, що сучасний керівник ЗДО серед багатьох важливих складників управлінської компетентності має особливу увагу приділяти пошуку різних адекватних методів управління, які би відповідали сучасності, створювали умови налагодження оптимального ділового спілкування усіх учасників для вирішення поставлених суспільством завдань і одним з головних – є вміння спілкуватися та розуміти потреби і бажання всіх учасників освітнього процесу ЗДО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема досліджень особливостей складників управлінського процесу керівника ЗДО займає одне із центральних міст в нормативно-правових документах та дослідженнях сучасних вчених. Необхідно актуалізувати важливість концептуальних змін стилю управління ЗДО через позитивне ставлення директора до споживачів освітніх послуг в системі комунікації та взаємодії, налагодження партнерської співпраці. Вчені підкреслюють (Брюховецька О., Казакова С., Пінчук Н.), що для виживання ЗДО в умовах конкурентності, підвищення ролі іміджу освітньої організації на ринку освітніх послуг, необхідно зробити професійно розсудливий вибір ефективної стратегії роботи та оптимальної моделі поведінки і стилю

керівництва закладом. Стосовно загального теоретико-методологічного підходу професійної підготовки майбутніх педагогів-управлінців, важливими є наукові розробки праць Бех І., Дубасенюк О., Кучерявого О., Пехота О. та інших. Цікавою для нашого дослідження є позиція Бадер С., яка чітко розмежовує категорії «професійна підготовка» та «фахова підготовка» (на прикладі роботи вихователя ЗДО), аналізуючи різні наукові підходи вчених (Белінської Г., Гавриш Н., Зеєр С., Танько Т.). Так, вона співвідносить ці категорії і підкреслює, що професійна підготовка більш широка і включає в себе фахову, якщо йдеться про педагогічні професії (Бадер, 2021). Дослідниця робить висновки стосовно змісту професійної підготовки, яка за її дослідженням включає: «...формування необхідних якостей та світогляду майбутнього професіоналу ...відповідної спрямованості» (Бадер, 2021: 8). Дуже важливим є висновок про результат підготовки і зміст професійної компетентності, що це: «...складне інтегральне психологічне, професійне і суб'єктне утворення, які формуються в процесі набуття професійної підготовки, проявляється, розвивається і вдосконалюється в процесі практичної діяльності...а ефективність її здійснення суттєво залежить від теоретичної, практичної підготовленості до неї» (Тракалюк, 2012: 153). Але всі дослідники (Бадер С., Липня І., Тракалюк О.) у сучасній науковій літературі підкреслюють важливість наявності особистісних індивідуально психічних якостей майбутнього педагога, до яких відносять, духовні цінності і такі якості, як: толерантність, тактовність, емпатія, комунікативність, справедливість та ініціативність і творчість. Стосовно підготовки майбутнього управлінця освітнього закладу важливим також є наявність управлінських умінь: рішучості, оперативності, вміння брати відповідальність на себе, приймати швидко рішення, бути самокритичним та об'єктивним (Підлипняк, 2013). В науці відбувається дискусія стосовно компонентів стилю управління, методів керівника ЗДО (Кузьміна Н., Даленко Л., Прищепа С., Орлов А.).

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. В даній статті вважаємо за необхідним обґрунтувати важливість оновлення змісту та методів управлінської діяльності керівника ЗДО, враховуючи сучасні умови роботи; підкреслити деякі наукові підходи до організації ділового спілкування в режимі он-лайн та розкрити особливості підготовки до побудови ділової комунікації майбутніх педагогів-управлінців в практиці роботи сучасних дошкільних закладів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. На сучасному етапі необхідно актуалізувати важливість концептуальних змін в стилі управління ЗДО через позитивне ставлення директора до споживачів освітніх послуг в системі комунікації та взаємодії налагодження партнерської співпраці. Враховуючи важливість удосконалення системи керівництва ЗДО на сучасному етапі, вважаємо за доцільне розглянути деякі аспекти підготовки майбутніх управлінців до практичної діяльності в роботі ЗДО в якості керівників. Наводимо приклад втілення в практику роботи вишу основних принципів, які розкриті в Законі «Про дошкільну освіту», Законі «Про вищу освіту» та в «Професійному стандарті керівника (директора) ЗДО». Розглянемо деякі фрагменти роботи з майбутніми управлінцями-магістрантами спеціальності 012 Дошкільна освіта. Підготовка майбутнього педагога-менеджера освіти, професіонала, громадянина

своїй державі має відповідати потребі політичних, економічних, соціальних змін сучасного суспільства. Отже, особлива важлива перебудова вишу, щоб не тільки надавати нові знання, вміння, сучасні педагогічні технології, а й готувати, адаптувати їх до життя в соціокультурних умовах, які постійно змінюються. Ми згодні з точкою зору вчених, що успішність професійної діяльності майбутнього фахівця залежить: «...від рівня його культурної компетенції, яка дозволяє також ефективно реалізуватися особистості» (Варнавська, 2021: 31).

Це особливо важливо тому, що сучасне освітнє середовище в усіх закладах освіти полікультурне і дуже важливо підготувати студентів до вміння поважати і розуміти людей (колег, батьків, дітей) представників іншої культури, їх мову, традиції, навіть жести. Тому, що висококваліфікований спеціаліст, який не володіє культурою ділового спілкування, не створить умови до плідної співпраці, а навпаки, буде причиною конфліктів та непорозумінь. А відсутність гармонії, поваги та толерантності у спілкуванні дорослих призводить до порушення позитивного мікроклімату ЗДО від чого дуже страждають діти і імідж такого закладу не буде високим. Своєчасною, на нашу думку, є точка зору вчених стосовно того, що: «...адміністрація має належним чином реагувати на культурне розмаїття, ...а освітні установи та органи з акредитації могли б розвивати культурні стандарти компетенції з метою забезпечення підготовки педагога та адміністратора» (Варнавська, 2021: 36). Це важливо враховувати при складанні навчальних програм різних курсів вишу, враховуючи полікультурність регіонів, бо: «повністю інтегровані культурні знання можуть глобально змінити життя людей» (Варнавська, 2021: 36). На педагогічному факультеті нашого вишу значна увага приділяється саме набуттю навичок міжкультурної компетенції. Починається робота з першого курсу, коли куратор групи та викладачі знайомляться із студентами, вивчають їх сімейні традиції, національні норми, цінності, особливості рівня розвитку власної культури кожного.

Для формування культурної компетентності майбутніх педагогів проводять різні заходи: «Свято посвячення в студенти», фестивалі та виставки поробок, вишивок, малюнків, участь у концертах, присвячених різним національним культурам; відвідування виставок краєзнавчого музею міста, подорожі до етнографічного музею у селищі Прелесне, Донецької області; он-лайн подорожі по різним країнам, диспути з обговорення книг; святкування дня народження і різні визначні події студентського життя. На жаль, сьогодні враховуючи умови воєнного стану, всі форми роботи даного напрямку із студентами проводяться у дистанційному форматі. Ми намагаємося в процесі організації навчання звертати увагу на те, що сучасною є потреба слідувати загальнолюдським чеснотам, вивчати досвід української народної педагогіки, тому, що вона є основою сучасних освітніх технологій. Значне місце в роботі з майбутніми педагогами-управлінцями займає використання можливостей регіональної культурно-історичної спадщини, яка дозволяє удосконалювати духовну культуру кожної особистості на позиціях культурних стандартів та норм. Вважаємо, що такий підхід дуже важливий для становлення ділового спілкування в системах: «керівник ЗДО – педагоги», «педагоги – батьки вихованців», «керівник ЗДО – педагоги – батьки дошкільників» і основою мають бути перцептивні складні співпраці через уважне ставлення до особливостей кожного, врахування умов існування, характеру особистості, знань, досвіду, сприймання дійсності, поваги до

позиції та ставлення до внутрішнього світу. Тобто, керівник ЗДО має бути ознайомленим з основами ідентифікації, рефлексії, вміння схвалювати, підтримувати, створювати позитивний психологічний мікроклімат між усіма учасниками освітнього процесу. Це підтверджує необхідність пошуку механізмів перебудови освітнього процесу у формуванні готовності майбутніх педагогів-управлінців до оволодіння різними навичками та до виконання психологічних функцій керівника дошкільного закладу.

Розкриваючи поняття про зміст та стилі управління дошкільним закладом в процесі вивчення курсу «Організація та керівництво ЗДО», «Організація роботи закладів дошкільної освіти різних типів», ми акцентуємо увагу здобувачів педагогічної освіти магістерського рівня вищої освіти на необхідності займатися аналізом та розвитком саме власних особистісних рис характеру, рівня наявності компетентності, які в майбутньому допоможуть успішно виконувати функції керівника дошкільних закладів. Використання в даному ракурсі певних між предметних зв'язків (курсу «Психології», «Педагогіка родинного виховання», «Художня праця та основи дизайну», «Етнопедагогіка», «Ознайомлення з суспільним довкіллям») дозволяють поширити знання майбутніх управлінців на значенні розуміння культурного розмаїття населення нашого регіону на ціннісно-смыслових орієнтирах, цінності, які несуть в собі художнє слово, витвори різьбярів, майстринь з вишивок, художників, фотографів. Такий підхід дозволяє поширити знання та рівень культури, показати особливості і можливості проведення роботи керівника, враховуючи різні типи ЗДО, склад педагогів, сімей вихованців при проведенні дистанційної та змішаної форм організації освітнього процесу.

Тому, що керівник має сам добре володіти основами дистанційної діяльності для роботи з кадрами, проведення різних форм контролю, діагностики і оцінювання результатів, планування, складання циклограм та чеклистів, підготовки аналітичних звітів, оформлення документації, здійснення психолого-педагогічного супроводу батьків і інформаційної та методичної підтримки педагогів для відновлення педагогічного ресурсу та проведення атестації.

Таким чином, ми маємо підготувати майбутніх фахівців з дошкільної освіти до виконання різних важливих функцій (адаптаційної, навчальної, виховної, розвивальної, діагностичної, правової та соціально-реабілітаційної). Особливу увагу здобувачів звертаємо на формування вмінь здійснювати вплив на дошкільників через батьків і вважаємо, що керівник ЗДО має зосереджуватися на пошуках сучасних інструментів взаємодії і з педагогами. З цією метою практичні заняття проводяться в формі «круглого столу», «проблемного кола» в он-лайн форматі, до участі запрошуємо керівників ЗДО (як комунальної, так і приватної форми власності) та методистів, які діляться власним досвідом, наводять цікаві приклади з практики, здобувачі готують презентації, вирішують педагогічні кросворди та ребуси, проблемні ситуації практичного спрямування. Вивчаємо та обговорюємо методичні листи, закони та рекомендації МОН стосовно різних аспектів організації та управління в системі дошкільної освіти України. Цікаво проходять практичні заняття з цих дисциплін, коли ми вивчаємо особливості організації роботи ЗДО в різних країнах світу. Це відбувається в процесі опосередкованої взаємодії наших здобувачів освіти, які віддалені один від одного, знаходяться в різних країнах, дехто вже працює в освітніх закладах. Свої виступи

вони супроводжують показом відео-презентацій, фотоматеріалів з досвіду діяльності ЗДО, це можливо за допомогою використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Такий ілюстративно-методичний матеріал є основою нашого спільного із здобувачами електронного варіанту методичного посібника з курсу і допомагає вивченню особливості організації ЗДО різних типів. Такий підхід до організації формату он-лайн занять з майбутніми управлінцями допомагає досягти більш-менш якісного контакту із слухачами, змоделювати умови роботи реального дошкільного закладу, навчити вирішувати різні проблемні ситуації з управлінської діяльності, знаходячи при цьому іноді не стандартні рішення, а не бути пасивними споглядачами, які прийшли на заняття та дивляться в екран гаджетів.

Ми згодні з точкою зору провідних науковців (Богущ А., Гавриш Н., Крутій К.), що: «...взагалі-то страшно подумати про наслідки тривалого роз'єднання дітей і педагогів, взагалі всіх людей...збереження навичок реальної взаємодії між поколіннями дуже важливі для успішного існування в соціумі, для нашого виживання, як цивілізації» (Гавриш, 2020: 28). На практичних заняттях розкриваємо особливості дотримання умов безпеки життєдіяльності всіх учасників освітнього процесу, що пов'язано з використанням сучасних гаджетів педагогами з дітьми різних вікових груп, нагадуємо про важливість налагодження партнерської взаємодії з батьками вихованців.

Директор ЗДО має зосередити увагу на змісті, структурі, мобільності, освітнього простору в дошкільному закладі та в умовах сім'ї. Звертаємо увагу майбутніх управлінців, що на сайтах ЗДО серед розміщення різної інформації, необхідно надати інформацію про план дій у надзвичайних ситуаціях (пожежа, радіаційна небезпека, дотримання правил поведінки на дорогах, охорони життя дитини в побуті, коли дитина залишається вдома сама); план укриттів в тому районі, де живуть сім'ї вихованців та укриття у дошкільному закладі, телефони екстрених служб та гарячої лінії. Ми знаємо, наскільки емоційно-вразливі діти дошкільного віку і як їх здоров'я, настрої, поведінка, здатність сприймати освітній матеріал, залежить від їх стабільності, емоційного стану здоров'я. Отже, майбутній керівник ЗДО має опікуватися цим питанням, вміти надавати корисний матеріал на допомогу батькам та педагогам, володіти навичками стабілізувати свій емоційний стан, надавати поміч дітям та іншим людям. Тут можливі проведення тренінгів, вебінарів, консультацій у вайбер-групах та інших різних платформах, особливо це важливо проводити з дітьми та сім'ями переселенців, які вже зазнали руйнівних наслідків стресу, знаходячись в небезпечних зонах.

Під час організації педагогічних практик магістранти готують творчі проекти, розробляють методичні рекомендації для практичних працівників ЗДО, наприклад: проект оформлення сайту дошкільного закладу, проект розробки варіативної форми організації роботи з батьками вихованців (в умовах он-лайн формату спілкування); відео-презентації з підвищення кваліфікації для педагогів за темами: «Академічна доброчесність в реаліях сьогодення», «Булінг та мобінг в ЗДО, наслідки та шляхи попередження». Практиканти готують ілюстративно-методичні матеріали за актуальними проблемами роботи керівника дошкільного закладу, наприклад: «Складники створення безпечного освітнього середовища в ЗДО та сім'ї». Деякий досвід дозволяє нам зробити проміжні висновки, що для успішної підготовки майбутніх педагогів-управлінців необхідно створити умови,

які б: через сформування сприятливого розвивального середовища вишу (в тому числі в он-лайн форматі спілкування) надавали можливість проявляти творчість, реалізовувати свої ідеї та проекти; продовжувати використовувати активні форми співпраці вишу із стейкхолдерами, керівниками ЗДО різних типів; при виборі ділового стилю спілкування в процесі навчальних занять з дисциплін, участі в педагогічних практиках, враховували об'єктивні умови проживання здобувачів вищої освіти навчання (особливо в реаліях сьогодення). Також, необхідно вивчати індивідуальні та психологічні особливості здобувачів вищої освіти, рівень їх змотивованості на удосконалення професійних компетентностей за потребою майбутнього працевлаштування; необхідно оновлення електронних програм (наприклад Moodle), доповнювати зміст креативними проблемними завданнями, ситуаціями з практики роботи ЗДО із педагогами та батьками.

Тому, що відомо, на рівень якості професійної підготовки майбутніх керівників впливає зміст педагогічної освіти, її обсяг, комплексний, структурований підхід подання знань, вмінь, навичок, згідно Державного стандарту освіти. Крім того, вчені та практики підкреслюють, що: «... процес становлення педагога-професіонала має відбуватися не тільки через традиційні посивні методи навчання, а й шляхом активної практичної пізнавальної діяльності, ... підтримки творчості та дослідницької діяльності» (Зажарська, 2021: 25) Вважаємо, що важливою передумовою формування мотивації до отримання вищої освіти у здобувачів, майбутніх управлінців, є підвищення якості освітньо-виховного процесу вишу та власний приклад викладача, його стиль і тон спілкування, вміння співпрацювати з аудиторією, використовувати індивідуальний підхід, будувати суб'єкт-суб'єктні стосунки, бути об'єктивним та мобільними. Отже, викладач має постійно саморозвиватися, самовдосконалюватися, підвищувати власний професійний рівень, своєчасно реагувати на вимоги сьогодення – підвищення якості освіти та конкурентно-спроможності випускника вишу з урахуванням попиту сучасного ринку праці.

Ми підтримує точку зору відомих вчених (Керницький О., Галузьяк В., Шулигіна Р.), що особливо в період дистанційного формату організації освітнього процесу важливим є «... моделювання освітнього середовища закладу вищої освіти з урахуванням конкретних факторів» (Шулигіна, 2022: 11).

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Ми навели лише фрагменти досвіду організації освітнього процесу із здобувачами вищої освіти на етапі дистанційного супроводу. Тобто, наш досвід свідчить, що сучасне соціально-культурне середовище, в якому ми існуємо, має сьогодні свою специфіку і це ставить керівника ЗДО перед необхідністю вирішувати різні завдання: як зберегти матеріально-технічну базу ЗДО, об'єднати педагогічний колектив, налагодити партнерську взаємодію з батьками, створити комфортні та безпечні умови для отримання важливих життєвих компетенцій дошкільника і це ставить систему вищої освіти перед необхідністю пошуку сучасних форм і методів навчання педагогів-майбутніх управлінців, мотивації їх до набуття ними відповідних компетенцій для майбутнього успішного працевлаштування. Але, на жаль, маємо констатувати той факт, що є й невирішені проблеми, наприклад, наявність якісного інтернет-зв'язку для реального діалогу, різні матеріально-технічні умови життя наших здобувачів, важливо є також проблеми наявності централізованих науково-методичних розробок стосовно можливостей

використання інтернет-ресерсу у навчальному процесі; викликає занепокоєння і культура поведінки здобувачів в процесі спілкування з викладачами в режимі інтернет-діалогу. Вважаємо, що ці аспекти можуть бути перспективними для продовження дослідження у даному напрямку.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Бадер С. (2021) Методологічні засади сучасної дошкільної та початкової освіти в контексті проблеми наступності. *Збірник наукових праць учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції. «Актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної та початкової освіти»* (м. Старобільськ 16-17 лютого 2021). Старобільськ. С. 7-8.

Брюховецька О. Казакова С., Пінчук Н. (2021) Особливості прояву ставлення керівників професійної (професійно-технічної) освіти до інших людей у процесі комунікації із споживачами освітніх послуг. *Вісник післядипломної освіти. Серія (соціальні та поведінкові науки) Вип. 15 (44)*. Київ. С.50-60

Варнавська І. (2021) Культурна компетентність, як фактор успішної професійної діяльності *Збірник наукових праць учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції. «Актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної та початкової освіти»*. (м. Старобільськ 16-17 лютого 2021). Старобільськ. С. 31

Гавриш Н. (2020) Проблема дистанційної освіти дошкільнят. *Круглий стіл «ДВ». Дошкільне виховання. №5*. С.28

Захарська Т. (2021) Сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів в умовах української школи. *Збірник наукових праць учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції. «Актуальні проблеми підготовки фахівців дошкільної та початкової освіти»*. (м. Старобільськ 16-17 лютого 2021). Старобільськ. С. 25

Закон України «Про дошкільну освіту» від 06 червня 2024 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

Підлипняк І.Ю. (2013) Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Психолого-педагогічної проблеми сільської школи. № 44*. С. 28-34

Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» від 28 вересня 2021 р. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

Тракалюк О. (2012) Компетентнісний підхід у сучасній науковій літературі. *Вісник національного університету оборони України. № 5 (30)*. Київ. С. 153.

REFERENCES

Bader, S. (2021). Metodolohichni zasady suchasnoi doshkilnoi ta pochatkovoї osvity v konteksti problem nastupnosti [Methodological principles of modern preschool and primary education in the context of the problem of continuity]. *Zbirnyk naukovykh prats uchasnykiv Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. «Aktualni problem pidhotovky fakhivtsiv doshkilnoi ta pochatkovoї osvity» – Proceedings of Scientific Works of the Participants of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. “Actual Problems of Training Specialists in Preschool and Primary Education”, 7–8. The 16th–17th February. Starobilsk [in Ukrainian].*

Brukhovetska, O., Kazakova, S., & Pinchuk, N. (2021). Osoblyvosti proiavu

stavlennia kerivnykiv profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity do inshykh liudei u protsesi komunikatsii iz spozhyvachamy osvitnikh posluh [Peculiarities of the manifestation of the attitude of managers of vocational (vocational and technical) education towards other people in the process of communication with consumers of educational services]. *Visnyk pislidyplomnoi osvity. Serii (sotsialni ta povedinkovi nauky) – Bulletin of Postgraduate Education. Series (Social and Behavioral Sciences)*, 15(44), 50–60. Kyiv [in Ukrainian].

Varnavska, I. (2021). Kulturna kompetentnist, yak factor uspishnoi profesiinoi diialnosti [Cultural competence as a factor of successful professional activities]. *Visnyk LNU im. T. Shevchenko – Bulletin of LNU named after T. Shevchenko*, 1(339), 31 [in Ukrainian].

Havrysh, N. (2020). Problema dystantsiinoi osvity doshkilniat. Kruhlyi stil «DV» [The problem of distance education of preschoolers. The round table “PU”]. *Doshkilne vykhovannia – Preschool Education*, 5, (p. 28) [in Ukrainian].

Zazharska, T. (2021). Suchasni pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv pochatkovykh klasiv v umovakh ukraïnskoi shkoly [Modern approaches to professional training of future primary school teachers under the conditions of Ukrainian school]. *Zbirnyk naukovykh prats uchasnykiv Vseukraïnskoi naukovopraktychnoi konferentsii. «Aktualni problemy pidhotovky fakhivtsiv doshkilnoi ta pochatkovoï osvity» (m. Starobilsk 16–17 liutoho 2021) – Collection of scientific works of the participants of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference “Actual Problems of Training Specialists in Preschool and Primary Education” (Starobilsk, February 16–17, 2021)*, (p. 25). Starobilsk [in Ukrainian].

Zakon Ukrainy Pro doshkilnu osvitu vid 13 travnia 2022 roku [Law of Ukraine On Preschool Education dated May 06, 2024]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> [in Ukrainian].

Pydlepniak, I. (2013). Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity [Training of future specialists of preschool education]. *Psykhologo-pedahohichnoi problemy silskoi shkoly – Psychological and Pedagogical Problems of Village School*, 44, 28–34 [in Ukrainian].

Profesiinyi standart «Kerivnyk (dyrektor) zakladu doshkilnoi osvity» [Professional standard “Head (Director) of an Institution of Preschool Education”]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoyi-osviti> [in Ukrainian].

Trakaliuk, O. (2012). Kompetentnisnyi pidkhid u suchasniï naukoviï literaturi [Competency approach in modern scientific literature]. *Visnyk natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy – Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, 5(30), 153. Kyiv [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано важливу проблему сьогодення стосовно зміни пріоритетів організації роботи директора ЗДО в період воєнного стану та переходу до роботи в умовах дистанційного та змішаного формату спілкування з дітьми, їх батьками та педагогами. Акцентовано увагу на необхідності врахування вимог Державного стандарту дошкільної освіти, Закону «Про дошкільну освіту», Закону «Про освіту» та Закону «Про вищу освіту», про підготовку майбутніх управлінців з дошкільної освіти до виконання важливих

функцій: адаптаційної, навчальної, виховної, розвивальної, діагностичної, правової та соціально-реабілітаційної. Сучасна система вищої освіти, особливо курси «Організація та керівництво ЗДО», «Організація діяльності закладів дошкільної освіти різних типів» спеціальності 012 Дошкільна освіта, через організацію лекційного курсу, практичних занять, різних видів практичної підготовки дозволяють сформуванню основних професійних компетентностей у майбутніх фахівців, управлінців наприклад, такі, як: проєктивно-прогностичні, організаційні, методичні, діагностичні, комунікативні, дослідницькі, прикладні, захисні, просвітницькі тощо. В статті розкрито деякі особливості організації роботи вищу з підготовки здобувачів освіти, майбутніх управлінців до організації ділового спілкування в різних системах: «директор – педагоги ЗДО», «директор – батьки вихованців», «директор – педагоги ЗДО – діти дошкільного віку». Акцентовано на важливості приділяти увагу створенню безпечного, психологічно-комфортного, розвивального середовища, налагодженню гармонійних стосунків між усіма учасниками освітнього процесу. Про це також йдеться в «Професійному стандарті керівника (директора) ЗДО» (розділ 6.), де серед переліку трудових функцій (професійних компетентностей) названі такі трудові функції, як: розвивальна, створення інклюзивного освітнього середовища та виділено професійну компетентність здоров'язбережувальну, до якої віднесено і таке: «...здатність створювати освітнє середовище, вільне від насильства та булінгу; здатність до організації діяльності психологічної служби та соціально-педагогічного патронажу в ЗДО; здатність створювати умови для ефективного функціонування команди психолого-педагогічного супроводу». Отже, особливо важлива перебудова вишу, щоб не тільки надавати нові знання, вміння, сучасні педагогічні технології, а й готувати, адаптувати їх до життя в соціокультурних умовах, які постійно змінюються. Ми згодні з точкою зору вчених, що успішність професійної діяльності майбутнього фахівця залежить від наявного рівня його культурної компетенції кожної особистості, що в майбутньому дозволяє реалізуватися в практичній діяльності. А відсутність гармонії, поваги та толерантності у спілкуванні дорослих призводить до порушення позитивного мікроклімату ЗДО, від чого дуже страждають діти і імідж такого закладу не буде високим. Таким чином, в даній статті наведені деякі фрагменти з досвіду організації освітнього процесу із здобувачами вищої освіти на етапі дистанційного супроводу.

Ключові слова: керівник ЗДО, педагог-управлінець, освітнє середовище, здобувачі вищої освіти, учасники освітнього процесу, управлінська діяльність, ділове спілкування, професійна компетентність.